

Oppgavesamling i
Selskapsrett

12. utgave, 2018

Forord

Dette heftet inneholder en oppgavesamling til faget selskapsrett til bruk i kursundervisningen i 3212. Denne tiende utgaven bygger fortsatt på Geir Woxholths tidligere oppgavesamling, utarbeidet med hjelp fra Mads Henry Andenæs, Frederik Zimmer, Mads Andenæs og Tore Fjørtoft samt Ole Gjems-Onstad, *Selskapsrett. Spørsmål og svar*, Oslo 1999.

De fleste av oppgavene har tilknytning til sentralt pensumstoff, mens enkelte ligger i randsonen. De er likevel inkludert i heftet ut fra den tanke at heftet også skal kunne anvendes av studenter som tar selskapsrett spesialfag og ellers (for tredjeavdelingsstudenter) som grunnlag for diskusjon og løsning i kollokvier eller som avveksling fra selvstudium av lærebok. I den grad det blir tid til overs på kursene, skal det også være mulighet for å gjøre bruk av andre oppgaver enn de som primært er tiltenkt anvendt.

Margrethe Buskerud Christoffersen
Mars 2018

Innhold

Bruken av oppgavene i kursundervisningen	5
Del I.....	7
Organisasjonsrett	7
Oppgave 1: Valg av organisasjonsform/selskapsform.....	7
Del II.....	9
Aksjeselskapsrett	9
Oppgave 1: Stiftelse av aksjeselskap.....	9
Oppgave 2: Ansvarsform og heftelse for selskapsgjeld.....	10
Oppgave 3: Sammenslutningens rettslige karakter.....	11
Oppgave 4: Tap av egenkapital	11
Oppgave 5: Aksjonærvtale/vedtekter.....	12
Oppgave 6: Konserndefinisjonen: Hvilke tilknytningsforhold er å anse som konsern?	13
Oppgave 7: Rettssubjektivitet. Identitetsendringer.....	13
Oppgave 8: Rettssubjektivitet. Identitetsendringer.....	13
Oppgave 9: Overvurdering av og mangler ved innskudd i andre eiendeler enn penger.	13
Oppgave 10: Gyldigheten av ervervsnektelse, stemmerettsbegrensning, styrevalg og kapitalforhøyelse	14
Oppgave 11: Signatur, begrensninger i disposisjonsrett, legitimasjon	15
Oppgave 12: Gyldigheten av vedtektsbestemmelse mv	15
Oppgave 13: Innflytelse og terskelverdier	16
Oppgave 14: Utsulting av minoritetsaksjeeiere. Tapping av selskapet	17
Oppgave 15: Utdeling av utbytte.....	17
Oppgave 16: Minoritetsvern. Oppkjøp.....	18
Oppgave 17: Aksjesalg. Samtykkekrav og samtykkenektelse.....	20
Del III	23
Ansvarlig selskap.....	23
Oppgave 1: Representasjon	23
Oppgave 2: Uttreden.....	23
Oppgave 3: Gjeldsansvar i DA.....	24
Oppgave 4: Gjeldsansvar – overdragelse ANS andel.....	24
Oppgave 5: Regress ANS	25
Oppgave 6: Deltakers død – ANS.....	25
Oppgave 7: Utelukkelse. Oppløsning. ANS	26
Del IV – Oppgaver med vanskelighetsgrad som på eksamen	29
1. Nor-Petrol – rett og legitimasjon i AS	29
2. Universitetsgaten 15 – Innløsning og utløsning i AS	31
3. Lillevik Eiendom - representasjon.....	32
4. Bang Media – avtaler med aksjeeier.....	35

Bruken av oppgavene i kursundervisningen

Målet med kursene er å styrke studentenes forståelse av prinsipper, hovedregler, hensyn og sentrale skjønnstemaer. Gjennomgående spørsmål er «hva er de sentrale hensynene her?», «hvilke prinsipper er det her som står mot hverandre?», «hvordan skal de avveies mot hverandre?», «hva er hovedregelen?», og «hvor langt kan unntaket strekkes?». Det er et mål at studentene deltar aktivt i diskusjon av oppgavene, og at kursene ikke legges opp som forelesninger.

Hvis kurslæreren ikke oppgir noe annet på nettsidene for selskapsrettsundervisningen eller på annen måte, skal disse oppgavene forberedes til første kursdag på kursene for selskapsrett i JUS3212:

Del I, oppgave 1 og del II, oppgave 2.

Det er avgjørende at studentene møter forberedt på kurs for å få mest mulig ut av disse, også til første kursdag.

De oppgavene som er anbefalt brukt på kursene i tredje år er følgende:

Del I oppgave 1,

Del II oppgave 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15 og 17.

Del III oppgave 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7.

Del IV oppgave 1, 2 og 3

Med flere timer kan det bli tid til flere oppgaver, og dette er kursleders valg. Enkelte kurs kommer gjennom alle oppgavene.

Også ellers skal kurset legges opp etter kurslærers valg, og de anbefalte oppgavene er bare en veiledning.

Som kursoppgave anbefales:

Del IV Oppgave 4: Bang Media AS – avtaler med aksjeeier

Del I

Organisasjonsrett

Oppgave 1: Valg av organisasjonsform/selskapsform

Idrettsklubben Heming ønsket å bygge en flerbrukshall og hadde fått tilsagn om «tippemidler» for å delfinansiere utbyggingen. Klubben vurderte flere alternative organisasjonsformer for hallen. Man vurderte også ikke å gjøre noe aktivt for å etablere en annen organisasjons- eller eierform, men la hallen inngå som en del av klubbens eiendeler.

De organisasjonsformer som ble vurdert var å opprette – alternativt – et norsk aksjeselskap, et ansvarlig selskap (eventuelt sammen med naboklubben Njård), et samvirkeforetak, en stiftelse, som skulle stå som eier av hallen, eller om mulig å la tennisgruppen i klubben, Heming tennis, gjøre det.

Klubben la opp til å bruke hallen i Hemings regi og til å leie ut hallen til idrettslig aktivitet til andre. Man tok sikte på å inngå leiekontrakt med en profesjonell restauratør om bruken av en del av hallen til restaurant og planla å sette opp en golfsimulator som klubben selv kjøpte inn for å tjene penger, samt spilleautomater.

Det var lagt opp til at hallen skulle gå med overskudd på grunn av de nevnte aktivitetene. Klubbstyret ønsket å anvende overskuddet til å fremme sportslige aktiviteter i klubben.

Klubbens bankforbindelse hadde uttalt at bare man valgte en organisasjonsform, var det likegyldig hvilken man valgte, ettersom banken uansett ville kreve en kausjon fra klubben og pant i hallen for å gi lån.

Klubbens styreformann anbefalte at klubben selv sto som eier, fordi hallen måtte forventes å bringe masse penger inn i klubbkassen.

Lederen for tennisgruppen mente at tennisgruppen burde stå som eier, ettersom den hadde nedlagt mange dugnadstimer i grunnarbeidet på tomten og at en mulig «upside» økonomisk burde tilfalle tennisgruppen. Mesteparten av virksomheten i hallens idrettslige regi var også ment å være tennis.

Klubbens revisor anbefalte aksjeselskapsformen og uttalte at dette er den beste selskapsformen.

Klubbens regnskapsfører mente at hallen burde organiseres som et samvirkeforetak med Heming, Njård og eventuelle andre klubber som medlemmer. Hun viste til at samvirke er en trygg organisasjonsform som gir en rettferdig fordeling av et eventuelt overskudd.

En ekstern rådgiver, advokat Ole Vold, anbefalte stiftelsesformen. Han påpekte at en stiftelse er et eget rettssubjekt som har egen økonomi og at gjeld som måtte bli pådratt vedrørende hallen i tilfelle ikke ville kunne belastes klubben. Han fremholdt videre at en stiftelse i motsetning til en (idretts)forening kan foreta utdelinger til hva som helst, bare det ligger innenfor formålet.

Ta stilling til hvilket av de nevnte alternativene som må antas å være den optimale organisasjonsformen. (Skatte- og avgiftsrettslige problemstillinger skal ikke behandles.) Kan det være aktuelt å etablere et engelsk aksjeselskap eller et europeisk selskap?

Del II

Aksjeselskapsrett

Oppgave 1: Stiftelse av aksjeselskap

Stifterne til aksjeselskapet Oxia Norge AS utarbeidet følgende åpningsbalanse som ble vedlagt stiftelsesdokumentet:

Fordring på aksjeselskapet Notto	100.000		Aksjekapital	150.000
Goodwill	20.000		Overkurs	30.000
Fordring på Peder Ås	20.000			
Snøfreser	10.000			
Varemerker	30.000			
	180.000			180.000

Aksjekapitalen gjøres opp ved fordring på aksjeselskapet Notto (100.000), goodwill (20.000), en fordring på advokat Peder Ås, som også er aksjeeier, (20.000) om at han skal yte selskapet juridiske tjenester i fremtiden, samt en brukt snøfreser (10.000).

Oxia Norge har fått avtale om eneforhandlerrett i Norge fra Oxia International, Canada, som produserer og selger oksygen på boks. Dette er blitt en slager i ungdoms- og treningsmiljøer verden over, dels fordi oksygenen forbedrer ytelse ved trening og dels ved at oksygenen anvendes av ungdom for å kompensere for «hangover» og lignende «dagen derpå»-lidelser.

Stifterne (aksjeeierne) mente at det måtte være knyttet en «goodwill» til et så fantastisk produkt med slikt salgspotensiale. Selskapet hadde av den canadiske lisensgiveren og produsenten fått kontraktsfestet enerett til å benytte det registrerte varemerket Oxia, som også var navnet på produktet som skulle selges. Snøfreseren ble tilveiebragt av en av aksjeeierne som hadde flyttet i leilighet. Selskapet drev sin virksomhet i leide lokaler, og hadde ikke bruk for snøfreseren i sin virksomhet. Selskapet har tre aksjeeiere. Aksjeselskapet Notto er veldrevet og fordringen som forfaller ved påkrav er erholdelig.

Overkursen skal anvendes til dekning av stiftelsesutgifter (utgifter til advokat for utarbeidelse av stiftelsesdokument og vedtekter samt gebyret for registrering av

selskapet i Foretaksregistret). Legg til grunn at det i stiftelsesdokumentet er angitt hvilke utgifter det gjelder, hvordan de er beregnet og navn og adresse på den som er tilgodesett.

Du er registerfører ved Foretaksregistret i Brønnøysund. Ta stilling til om åpningsbalansen er i samsvar med aksjeloven og om selskapet kan registreres. (Forutsett at øvrige registreringsvilkår er oppfylt).

Oppgave 2: Ansvarsform og heftelse for selskapsgjeld

Lillevik Bondeungdomslag og Lillevik Avholdsforening besluttet i 1996 i et fellesmøte at de to foreningene skulle gå til innkjøp av den såkalte «Hjørnegården» i Lillevik til bruk for møtelokale og kaffistove. Kjøpesummen var NOK 300.000. Foreningene måtte skaffe til veie hele beløpet ved å ta opp lån og overta pantegjeld. Noe senere ble det i et nytt fellesmøte vedtatt «vedtekter for gårdens og kaffistovas drift», jf. nedenfor. Samtidig ble gården og kaffistova gitt navnet «Fjordgløtt».

De opprinnelige lokalene var nokså beskjedne, men i 1999 ble det besluttet å foreta en betydelig utbygging. Denne ble fullført i 2001, da det ble åpnet ny kafeteria samt bondeheim. I 2002 opprettet medlemmer av de to lagene et aksjeselskap og kjøpte naboeiendommen, hvor «Fjordgløtt» så fikk leie en del ytterligere lokaler. Denne (nabo)eiendommen ble overdratt til «Fjordgløtt» i 2003. Fra 2003 frem til 2005 ble det foretatt en ny og omfattende utbygging av begge eiendommene, hvor totalomkostningene var NOK 15 mill. Det viste seg at denne utbyggingen var et for stort løft, og det endte med at «Fjordgløtt» innga oppbud og det ble åpnet konkurs.

Under bobehandlingen ble det reist spørsmål om kreditorene kunne rette krav mot Bondeungdomslaget og Avholdsforeningen direkte. Bobestyreren ga uttrykk for at kreditorene i tilfelle måtte aksjonere på egenhånd. Kreditorene fremmet deretter krav mot Bondeungdomslaget og Avholdsforeningen med påstand om at de var solidarisk ansvarlige for «Fjordgløtts» gjeld.

I vedtektene for «Fjordgløtt» heter det blant annet:

«Lagene eier «Fjordgløtt» med hver sin halvdel. Lagene skal i fellesskap drive bondeheim og kaffistove med formål å skaffe høvelig møterom for lagene og å skaffe midler til støtte for det kulturarbeid lagene driver».

«Den øverste beslutningsmyndighet over «Fjordgløtt» ligger hos et fellesmøte av medlemmene i begge lag. Det skal være et særskilt styre for «Fjordgløtt», med formann, to styremedlemmer og varamedlemmer».

«Inntektene fra driften, om det foreligger et overskudd, kan nyttes til nedbetaling av gjeld og til opplegging av fond. Hvis årsmøtet finner det forsvarlig, kan driftsoverskuddet helt eller delvis deles ut med like store deler til hvert lag».

«Dersom et lag vil selge sin halvpart av «Fjordgløtt», skal det andre laget ha forkjøpsrett. Det skal også ha rett til å godkjenne en mulig kjøper».

1. Ta stilling til om «Fjordgløtt» er et ansvarlig selskap eller et aksjeselskap.
2. Hvilket ansvar har Bondeungdomslaget og Avholdsforeningen for «Fjordgløtts» forpliktelser hvis «Fjordgløtt» er hhv. et ansvarlig selskap eller et aksjeselskap?

Oppgave 3: Sammenslutningens rettslige karakter

Sammenslutningen «Transportdata» har til ”formål å utvikle og selge datatjenester til transportfirmaer og i den forbindelse å bidra til optimal økonomisk avkastning på eiernes investeringer i selskapet”. Sammenslutningen eies av 7 transportfirmaer. Den er ikke registrert i Foretaksregistret. Ifølge vedtektene har deltakerne innbetalt NOK 1 mill hver, og «er ikke ansvarlig for mer enn dette beløp».

Styret i Transportdata søker banken om lån. Banken er usikker på sammenslutningens rettslige karakter, og «Transportdata» ber deg avgi en uttalelse om spørsmålet.

Oppgave 4: Tap av egenkapital

4.a)

IT-leverandørene AS hadde pr 31. desember 2015 følgende balanse:

Datamaskiner	800 000	Aksjekapital	100 000
Bankinnskudd	100 000	Annen egenkapital	300 000
Kundefordringer	700 000	Gjeld	5.300 000
Immaterielle rettigheter	4.100 000		
	5.700 000		5.700 000

Oppfyller selskapets aksjelovens krav til selskapets finansielle stilling? Har selskapets styre noen plikter som følge av den økonomiske situasjonen?

4.b)

Allmennaksjeselskapet «Bulklast» hadde pr. 31. desember 2012 følgende balanse:

Skip	12.000 000	Aksjekapital	10.000 000
Bankinnskudd	200 000	(Annen egenkapital)	5.600 000)
Kundefordringer	500 000	Gjeld	8.300 000
	12.700 000		12.700 000

Det var nedgangstider i shipping og spesielt i den farten «Bulklast» befattet seg med. Selskapets skip hadde ikke noen langsiktig fraktavtale. Usikkerheten i bransjen hadde også fått konsekvenser for lasteleverandørene og det var usikkert om kundefordringene ville bli betalt.

Til tross for nedgangstider i bransjen og generell reduksjon av skipsverdier, hadde «Bulklasts» eneste skip etter betydelige oppussingsarbeider fått en øket verdi og en takst fastsatte verdien til 12.800.000.

Ta stilling til om regnskapet for 2012 innebærer noen plikter for selskapet.

Oppgave 5: Aksjonæravtale/vedtekter

Aksjonærene i Saltvannsfisk AS er enige om følgende:

- Peder Ås skal være selskapets styreleder
- Lars Holm skal være daglig leder
- Selskapets produksjonsanlegg skal ligge i Rakkestad
- Aksjonær Tobias Ås skal ikke ha noen funksjon i selskapet, men utbetales NOK 5 mill årlig.

Spørsmål 1: Er bestemmelsene gyldige hvis de inntas i henholdsvis vedtekt eller aksjonæravtale?

Spørsmål 2: I den grad bestemmelsene er gyldige, hvilke konsekvenser får det om de brytes?

Oppgave 6: Konserndefinisjonen: Hvilke tilknytningsforhold er å anse som konsern?

A AS eier 40 % av aksjene i B AS. De øvrige aksjer i B AS er spredt blant eksterne aksjonærer. I praksis domineres derfor generalforsamlingen i B AS av representanter for A AS, og styret i B AS består av personer fra administrasjonen i A AS.

Kan de to selskaper sies å utgjøre et konsern?

Oppgave 7: Rettssubjektivitet. Identitetsendringer

Peder Ås leier forretningslokaler i eget navn og overdrar leieavtalen vedrørende lokalene til Peder Ås AS, som er Peders heleide selskap. Utleieren mener at overdragelsen er i strid med et forbud mot «overdragelse» i leieavtalen. Peder anfører at han i realiteten overdrar til seg selv, og at dette må falle utenfor forbudet.

Oppgave 8: Rettssubjektivitet. Identitetsendringer

Peder Ås AS leier forretningslokaler. Aksjene i selskapet overdras fra Peder Ås til Lars Holm. Utleieren mener at overdragelsen av aksjene er en ulovlig overdragelse av leieretten. Peder og Lars anfører at det nå som før er selskapet som leier, og at det derfor ikke har funnet sted noen identitetsendring på leiersiden.

Oppgave 9: Overvurdering av og mangler ved innskudd i andre eiendeler enn penger.

Lillevik Senter AS er stiftet med en aksjekapital på NOK 3 mill, fordelt med NOK 1 mill hver på Peder Ås, Lars Holm og Hans Tastad. Peders aksjeinnskudd var i henhold til stiftelsesvilkårene hans aksjer i Peder Ås Transport AS, og de to andre kjøpt inn sine respektive forretninger med aktiva og passiva. Lillevik Senter AS gikk konkurs et år etter stiftelsen. Det kom nå for en dag at verdien av Peder Ås Transport AS ble overvurdert ved stiftelsen.

Boet hevdet at Peder måtte betale differansen mellom NOK 1 mill og aksjenes verdi.

Som følge av at Peder Ås Transport AS ikke hadde så stor transportkapasitet som Peder hadde opplyst ved stiftelsen, måtte Lillevik Senter AS leie inn et ekstra transportfirma. Boet mente at dette var en mangel ved Peders innskudd, og hadde påført selskapet et tap som Peder måtte erstatte. Peder bestred ansvar. Han anførte at

hans opplysninger om transportkapasiteten fremsto som en usikker personlig oppfatning, og at Holm og Tastad hadde vært klar over dette.

For det tilfellet at Peder ikke oppfylte sin plikt til å betale differansen mellom NOK 1 mill og aksjenes verdi, gjorde boet kravet gjeldende mot Holm, Tastad og selskapets revisor. Alle tre bestred ansvar.

Peder på sin side mente prinsipalt at han hadde oppfylt sin innskuddsplikt. Holm og Tastad hadde vært klar over at verdien av Peder Ås Transport AS var usikker, og at Peder ikke ville ha tegnet seg hvis verdien ble satt lavere enn NOK 1 mill. Subsidiært mente Peder at han var ubundet av tegningen.

Ta stilling til tvistene.

Oppgave 10: Gyldigheten av ervervsnektelse, stemmerettsbegrensning, styrevalg og kapitalforhøyelse

Røst Dampskipsselskap AS har en aksjekapital på NOK 10 mill fordelt på 10 000 aksjer a kr 1000. Selskapet er veldrevet, og mottar dessuten betydelige transportsubsidier. Selskapets vedtekter inneholder blant annet følgende bestemmelser:

«§ 9. I generalforsamlingen gir hver aksje en stemme. Ingen må på egne eller andres vegne avgi stemme for mer enn en tidel av aksjekapitalen.

§ 10. Aksjer som overdras til ny eier, gir ikke stemmerett hvis ikke ervervet er meldt til selskapet senest fire uker før generalforsamlingen».

Skipsreder Peder Ås har i de senere år kontrahert en rekke skip til sitt eget rederi, og trenger tilgang til flere midler. Den 30. mars 1999 ervervet Peder Ås I AS 20 % og Peder Ås II AS 10 % av aksjene i Røst.

Den 15. april 1999 ervervet Peders nære forretningsforbindelse Lars Holm 20 % av aksjene i Røst personlig og 5 % gjennom sitt heleide selskap Lars Holm AS.

Styret i Røst så med uro på oppkjøpene. Det innkalte til ordinær generalforsamling med forslag om å forhøye aksjekapitalen ved en rettet emisjon til Lofotfisk AS, som allerede var aksjonær i Røst. Samtidig nektet styret å godkjenne de fire aksjekjøperne.

Generalforsamlingen ble holdt 10. mai 1999. På generalforsamlingen møtte advokat Hans Tastad for de fire aksjekjøperne og protesterte mot kapitalforhøyelsen.

Møtelederen mente at Tastad ikke kunne avgi stemme for mer enn 10 % av stemmene.

Tastad forlangte avstemning om spørsmålet. Møtelederen mente at Tastad også ved denne avstemningen måtte nøye seg med 10 % av stemmene.

På dette grunnlag besluttet generalforsamlingen at Tastad kunne stemme for 10 % av stemmene.

Generalforsamlingen besluttet deretter å forhøye aksjekapitalen i samsvar med styrets forslag. Et forslag fra Tastad om valg av Peder som nytt styremedlem ble nedstemt.

De fire aksjekjøperne vurderer nå å anlegge ugyldighetssøksmål mot Røst for å få kjent godkjenningsektelsen, styrevalget og kapitalforhøyelsen ugyldig

Avgi en uttalelse om spørsmålene.

Oppgave 11: Signatur, begrensninger i disposisjonsrett, legitimasjon

Eiendom AS driver virksomhet i eiendomsbransjen. Det vedtektsbestemte formål er «kjøp, salg og utleie av fast eiendom og hva dermed står i forbindelse». Selskapet har et styre på fem personer med Peder Ås som styreleder. Daglig leder er Lars Holm, som i henhold til vedtektene også har rett til å tegne selskapets firma.

I mars 1999 mottok Holm på vegne av selskapet et tilbud fra Hans Tastad om å overta dennes majoritetspost i et entreprenørselskap for NOK 5 mill. Det var gode tider i entreprenørbransjen, og Holm mente at det ville være bra for Eiendom AS å få flere ben å stå på. Etter konferanse med styreleder Ås inngikk Holm avtalen for selskapet. De var enige om at det ikke var nødvendig å fremlegge avtalen som vedtakssak for styret.

Etter kort tid viste det seg at aksjene i entreprenørselskapet var verdiløse. På ekstraordinær generalforsamling i Eiendom AS ble de tidligere styremedlemmer skiftet ut med representanter for selskapets kreditorer og det ble skifte av daglig leder. Selskapet ved den nye ledelsen hevdet overfor Tastad blant annet at Holm ikke hadde myndighet til å inngå aksjekjøpet, og forlangte kjøpesummen tilbake mot å utlevere aksjene.

Ta stilling til selskapets anførsel.

Oppgave 12: Gyldigheten av vedtektsbestemmelse mv

AS Åsveien 1 hadde etter vedtektene til formål å «eie og drive faste eiendommer». Men selskapet hadde siden stiftelsen i 1950 bare eid en bygård, Åsveien 1, som var utleid til forretningsformål; dels til selskapets aksjeeiere, dels til andre.

I vedtektene § 6 var det i *første ledd* bestemt at «kjøp og salg av fast eiendom besluttet av generalforsamlingen med 3/4 av de avgitte stemmer», i *annet ledd* at

«Åsveien 1 kan ikke selges», og i *tredje ledd* at «bestemmelsene i denne paragraf kan ikke endres eller oppheves.»

Våren 1999 fikk styret i Åsveien 1 et tilbud fra et annet aksjeselskap om kjøp av Åsveien 1 til en fordelaktig pris. Da styret i Åsveien 1 drøftet saken, uttalte et styremedlem, som eide 30 % av aksjene og leiet forretningslokale i gården, at han ville kjempe mot aksept av tilbudet i enhver form med de rettigheter han hadde som aksjeeier og styremedlem.

Selskapets øvrige aksjeeiere hadde underhånden gitt uttrykk for at de var innstilt på å akseptere tilbudet i den form styret ville foreslå, og de øvrige styremedlemmene var også innstilt på aksept i den ene eller annen form.

Styret besluttet å få utredet følgende spørsmål:

1. Er bestemmelsene i vedtektene § 6 første ledd gyldige?
2. Forutsatt at svaret på spørsmål 1 er ja: Kan vedtektenes § 6 første ledd oppheves, og i tilfelle etter hvilken avstemningsregel?
3. Er bestemmelsen i vedtektene § 6 annet ledd gyldige?
4. Forutsatt at svaret på spørsmål 3 er ja: Kan vedtektenes § 6 annet ledd oppheves, og i tilfelle etter hvilken avstemningsregel?
5. Forutsatt at svaret på spørsmål 3 er ja: Kommer vedtektenes § 6 annet ledd til anvendelse hvis AS Åsveien 1 innfusjoneres i kjøpernes selskap?
6. Forutsatt at svaret på spørsmål 3 er ja: Kommer vedtektenes § 6 annet ledd til anvendelse hvis AS Åsveien 1 foreslås oppløst med sikte på å akseptere kjøpstilbudet under likvidasjonen?

Ta som rådgiver for styret stilling til spørsmålene foran.

Oppgave 13: Innflytelse og terskelverdier

Som advokatfullmektig blir du rådspurt av en investor som har økonomiske muligheter gjennom et heleid aksjeselskap til å kjøpe opp 100 % av aksjene i et annet aksjeselskap. Investoren spør om hvilke rettigheter han sikrer seg ved eventuelt å kjøpe 100 % eller eventuelt mindre, helt ned til en aksje.

Under arbeidet med saken går du gjennom aksjelovens regler og etter tidkrevende arbeid ønsker du å sjekke med advokatfirmaets beste selskapsrettsjurist om du har oversett noe.

Før du får sagt noe særlig, sier han med et smil: Konsentrer deg om 100 % eie, litt mer enn 90 % (la oss si 91 %), 67 %, litt mer enn 50 % (la oss si 51 %), 34 %, og ta gjerne en kikk på hvilke rettigheter som kan oppnås ved bare å eie 1 aksje. Du rusler litt molefunken tilbake til kontoret ditt. Du har sett de fleste av disse

terskelverdiene og deres betydning, men ikke alle. Kl 24.00 mener du at du har full oversikt og skriver et notat til investoren.

Redegjør for hvilke rettigheter som erverves ved de nevnte terskelverdier.

Oppgave 14: Utsulting av minoritetsaksjeeiere. Tapping av selskapet

Fire søsken, A, B, C og D eier sammen en bedrift (aksjeselskap) som produserer og selger skilt. A eier 7 % av aksjene, B 9 %, C 33,9 % og D 50,1 %. I selskapet har det oppstått flere interne konflikter.

A mener at D taper selskapet ulovlig ved å ansette sine sønner i stillinger på altfor høyt lønnsnivå, gi gaver av selskapets midler til de han ønsker personlig innvending hos og ved å gi lån til seg selv under markedsrente.

B, som ikke ønsker en større konflikt med A enn det som er nødvendig for å ivareta egne interesser, er ikke enig i dette, men mener at selskapet utbetaler for lavt utbytte, noe A er enig i.

C er uenig i begge disse forholdene, men motsetter seg D's forslag om å vedta en rettet emisjon mot D's sønn E.

Gi råd om hvilke rettigheter de det gjelder, har alene eller i fellesskap.

Oppgave 15: Utdeling av utbytte

(Deloppgave 1)

Nittini AS har følgende regnskapsmessige balanse pr. 31. desember 2015:

Goodwill	40 000		Aksjekapital	100 000
Eiendom	400 000		Overkursfond	40 000
Aksjer	100 000		Annen egenkapital	370 000
Maskiner	120 000		Utsatt skatt	20 000
			Langsiktig gjeld	70 000
			Betalbar skatt	60 000
	660 000			660 000

- 1) Drøft og ta standpunkt til hvor mye Nittini AS maksimalt kan dele ut i utbytte etter reglene i aksjeloven.
- 2) Hvis Nittini AS skal ta ut maksimalt utbytte: hvordan skal selskapet få besørget utbetalingen?

(Deloppgave 2)

Nittini AS har følgende regnskapsmessige balanse pr. 31. desember 2015:

Utsatt skattefordel	20 000		Aksjekapital	30 000
Eiendom	10 000 000		Annen egenkapital	2 000 000
Bank	35 000		Leverandørgjeld	525 000
			Langsiktig gjeld	7 000 000
			Betalbar skatt	500 000
	10 055 000			10 055 000

- 1) Drøft og ta standpunkt til hvor mye Nittini AS maksimalt kan dele ut i utbytte etter reglene i aksjeloven.
- 2) Hvis Nittini AS skal ta ut maksimalt utbytte: hvordan skal selskapet få besørget utbetalingen?

Oppgave 16: Minoritetsvern. Oppkjøp

I styremøte 8. januar 2006 vedtok styret i Gresvig å anbefale selskapets generalforsamling å erverve 100 % av aksjene i Voice. Voice er en betydelig gruppe av foretak i det norske tekstilmarkedet gjennom kjedene VIC, Match, Voice of Europe og Boys of Europe. Kjedenes består av 268 butikker, hvorav 143 er egneide.

Voice er (før Gresvigs kjøp) et 100 % eiet datterselskap av O.N. Sunde AS. O.N. Sunde med familie eier, gjennom ONS Invest AS, også ca 52 % av aksjene i Gresvig.

Vederlaget for 100 % av aksjene i Voice er avtalt til NOK 850 mill med et tilleggsvederlag som maksimalt kan utgjøre NOK 75 mill, avhengig av resultatet for 2006. Av vederlaget gjøres NOK 800 mill opp kontant på tidspunktet for transaksjonens gjennomføring, mens de resterende NOK 50 mill gjøres opp ved en selgerkreditt som løper inntil 7 år og som forrentes etterskuddsvis med 8 % p a.

Verdien av aksjene i Voice er beregnet av administrasjonen i Gresvig i samarbeid med deres finansielle rådgiver DnB NOR Markets. Verdien er i det vesentlige basert på neddiskonterte forventede kontantstrømmer og multippelbetraktninger for sammenlignbare selskaper basert på estimer for 2006 og 2007, justert for estimert netto rentebærende gjeld pr. 31. desember 2005.

De foranstående opplysningene vedrørende transaksjonen er gjengitt fra erklæring datert 12. januar 2006 fra revisorfirmaet Ernst & Young AS. Statsautorisert revisor Ole Hanstad bemerker i erklæringen, som pliktes utferdiget og bekreftet av revisor med hjemmel i asal § 3-8, jf. asal § 2-6, at revisorfirmaet vurderer saksforholdet slik at «avtalen fremstår som fremforhandlet mellom to uavhengige parter». Avtalen ble forelagt generalforsamlingen i Gresvig, jf. asal § 3-8, der den ble godkjent med majoritetsaksjonærens stemmer.

Det sentrale i revisorerklæringen er revisors bekreftelse om at «virkelig verdi av de eiendeler og forpliktelser som i henhold til avtalen skal overtas har en samlet nettoverdi som minst tilsvarer det vederlaget som selskapet skal yte på NOK 850 millioner med et eventuelt tilleggsvederlag på kr 75 millioner.» Denne vurderingen er forutsetningsvis gjort med grunnlag i et profesjonelt revisorskjønn.

Minoritetsaksjeeierne i Gresvig har for sin del foretatt lignende verdiberegninger utført av økonomiske eksperter og revisorer. Resultatet er vesentlig annerledes.

Konklusjonen i analysen gjort for minoritetsaksjeeierne er at «transaksjonen er utvannende for Gresvigs aksjonærer i størrelsesorden NOK 300.»

Du skal ikke ta stilling til hvilke av disse økonomiske analysene som er riktig eller riktigst, men legg til grunn at transaksjonen innebærer en netto formuesoverføring til O. N. Sunde AS.

Ta så stilling til følgende spørsmål:

- 1) Innebærer generalforsamlingsgodkjennelsen i henhold til asal § 3-8 at minoriteten ikke har rettslige virkemidler for å angripe salget?
- 2) Hvilke rettsregler kan minoriteten i tilfellet gjøre gjeldende for å angripe salget?
- 3) Hvilke rettsvirkninger knytter seg til disse rettsreglene? Redegjør for om rettsvirkningene er forskjellige, og eventuelt hvorledes, fra regelsett til regelsett.

- 4) Hvilke av de aktuelle rettsreglene vil det være «enklest» for minoriteten å påberope seg prosess teknisk og bevismessig, når man bedømmer spørsmålet i forhold til hva som kreves for at de aktuelle rettsvirkningene skal inntre?
- 5) Er vilkårene for å påberope seg rettsreglene til stede? Foreta en drøftelse av om de enkelte vilkår er tilfredsstillende.

Oppgave 17: Aksjesalg. Samtykkekrav og samtykkenektelse

Avisen «Kragerøposten» AS hadde som vedtektsbestemt formål «avisutgivelse som tar sikte på å ivareta de økonomiske, kulturelle og sosiale interessene til befolkningen i Telemark fylke». Avisen hadde lenge vært drevet uten sikte på økonomisk overskudd og omsetningen av aksjene hadde skjedd sporadisk og stort sett i mindre poster til lokale aksjeeiere.

Våren 2006 besluttet styret i avisen å legge ut en emisjon for å øke aksjekapitalen. I den forbindelse ble det i tegningsinnbydelsen og prospektet uttalt at selskapet tok sikte på og «åpne» seg, slik at aksjenes omsettelighet kunne økes med muligheter for en gevinst for investorene. Noe utbytte hadde ikke blitt utbetalt på lenge og selskapet opplyste at det til tross for en mer åpen holdning ikke hadde planer om å endre på det.

En tid etter emisjonen ønsket fire aksjeeiere å selge sine aksjeposter i Kragerøposten. Det ble inngått avtale med fire kjøpere.

To av disse, Jens Ekblad og Ole Hammeren, var venner og foretok kjøpet først og fremst fordi de ønsket en verdistigning på aksjene, slik at de senere kunne selge med gevinst. De antok at det ville gå greit å få samtykke fra styret til kjøpet, ettersom de hadde merket seg opplysningene i emisjonen noen tid tidligere (der de ikke tegnet seg). Aksjepostene til Hammeren og Ekblad var hver på 14 %. Verken Hammeren eller Ekblad var hjemmehørende i Telemark.

Den tredje kjøperen var «Kapitalposten». «Kapitalposten» er et landsdekkende næringstidsskrift med Lars Holm som hovedaksjonær. Han sto bak «Kapitalpostens» kjøp. Hans tanke var dels å kjøpe aksjene – en post på 6 % – i investeringshensikt, dels å irritere sin gamle erkerival, redaktøren i «Kragerøposten», Hans Pettersen, som eiet 21 % av aksjene i «Kragerøposten», satt i avisens styre og dermed var avisens største aksjonær. De to hadde vært hyttenaboer i en årrekke og hadde ligget i en rekke tvister, som hadde ført til et uttalt uvennskap. Holm tenkte at «Kapitalposten» senere kunne kjøpe seg opp ytterligere og sparke Pettersen ut av styret.

Den fjerde kjøperen var Tobias Ås. Hans tanke med kjøpet – 1 % av aksjene – var å skaffe seg så mye kunnskap om driften av «Kragerøposten» som mulig, for

derved å kunne posisjonere sin egen avis «Kragerø folkeblad», slik at sistnevnte overtok flest mulig abonnenter fra førstnevnte.

Styret i «Kragerøposten» nektet å gi samtykke til noen av aksjekjøpene.

- 1) Ta stilling til om det er hjemmel for å nekte kjøpene gjennomført. Legg til grunn at det bare var Ekblad og Hammeren som hadde festet seg ved uttalelsene om en mer åpen aksjonærpolitikk.

Følgende begrunnelser som ble gitt i relasjon til de enkelte salg:

Ekblad/Hammeren: «Styrets vedtak er begrunnet i selskapets eierstrategi, som blant annet vektlegger lokalt og spredt eierskap. Selskapet anser en slik eierstruktur for å være best i samsvar med selskapets interesser. Styret vil understreke at avgjørelsen har vært konkret og gjenstand for individuelle behandling».

«Kapitalposten»: «Kapitalpostens» ensidige vektlegging av profitt står i strid med «Kragerøpostens» politiske oppfatninger, som heller mer mot sosialistisk politikk. Dessuten ønsker styret ikke «Kapitalposten» som aksjeeier, fordi man fryktet ytterligere oppkjøp og at det kunne føre til et sterkt press mot «Kragerøpostens» profil». Styret antar at det ikke gjelder et samtykkekrav hvis «Kapitalposten» erverver flere aksjer i medhold av lovbestemt forkjøpsrett.

Tobias Ås: «Styrets vedtak er begrunnet i konkurransesituasjonen i forhold til «Kragerø folkeblad». Styret ønsker ikke å gi Ås innsyn i strategier og drift av «Kragerøposten», som han kan bruke til å utvikle «Kragerø Folkeblad», slik at denne avisen øker sitt opplagt på «Kragerøpostens» bekostning».

- 2) Drøft kort de mulige virkningene av at samtykke blir nektet.

Oppgave 18: Deltakers krav på utbetaling av andel i egenkapital

1. I hvilken grad kan en minoritetsaksjonær i aksjeselskap kreve sin andel av selskapets egenkapital utbetalt av selskapet?
2. I hvilken grad kan en deltaker i ansvarlig selskap kreve sin andel av selskapets egenkapital utbetalt av selskapet?
3. Hvilken forklaring kan gis på de likheter og forskjeller som måtte foreligge?

Oppgave 19: Styreansvar

En rekke aksjeselskaper som var stiftet i perioden 2005-2011 rundt Bs forretningsvirksomhet gikk konkurs. Konkursboene fremmet erstatningskrav overfor styrets medlemmer etter aksjeloven § 17-1. Kravene bygget på manglende innbetaling av aksjekapital etter aksjeloven § 2-19, og for lav egenkapital og svak

likviditet gjennom det meste av selskapenes levetid. Boene hevdet at handlepliktene etter § 3-5 hadde blitt brutt.

B var styremedlem i flere av men ikke alle selskapene. De ansatte hadde valgt styremedlemmer i to av selskapene, og disse styremedlemmene hevdet at de ikke kunne holdes ansvarlige. De var valgt «for å representere de ansatte interesser og ikke fordi de hadde kompetanse i selskapsrett eller bedriftsøkonomi». Flere av de andre styremedlemmene hevdet at de ikke hadde slikt kjennskap til driften eller selskapenes økonomi at de kunne holdes ansvarlige, herunder en professor i etikk som «i styret hadde hatt særlig ansvar for selskapets samfunnsansvar».

Drøft om styremedlemmene kan holdes ansvarlige etter aksjeloven § 17-1, herunder om de anførte grunnlagene fra enkelte styremedlemmer kan fritta for ansvar.

Del III

Ansvarlig selskap

Oppgave 1: Representasjon

Skarbø ANS hadde i følge anmeldelsen til Foretaksregistret til formål «å drive handel», og drev med fiske og fiskeforedling for salg. Selskapets deltakere var brødrene Herman, Elias og Ole. De satt alle i selskapets styre. Herman hadde selskapets signatur, mens de to brødrene hadde prokura.

Selskapet eide en fast eiendom som i en årrekke hadde vært basis for selskapets foredlingsvirksomhet. Selskapet ble imidlertid insolvent, og brødrene snakket seg i mellom om at det ville bli nødvendig å selge eiendommen for å holde den øvrige virksomhet i gang.

Herman fikk et bud på eiendommen som han anså som godt, og solgte eiendommen uten å konferere ytterligere med sine brødre. På spørsmål fra kjøperen opplyste Herman at de var enige om å selge eiendommen.

Da Elias og Ole fikk vite om salget, gikk de til søksmål på selskapets vegne mot kjøperen med påstand om at salget skulle kjennes ugyldig.

Ta stilling til tvisten.

Oppgave 2: Uttreden

ANS Eiendomspart ble stiftet i 1986. Selskapet ble stiftet og drevet av AS Eiendomsutvikling, som også eide en del av ANS Eiendomspart. Andeler ble tegnet i henhold til et prospekt, der det blant annet het:

«Fullt solidarisk ansvar blant deltakerne. (Dette ansvar tar man sikte på å få eliminert ved avtale med långiver)».

ANS Eiendomspart byttet i 1990 bankforbindelse. AS Eiendomsutvikling unnlot ved en feil å sørge for at den nye bankforbindelsen godtok delt deltakeransvar, slik den tidligere bankforbindelsen hadde gjort.

I 1992 var det blitt dårlige tider på eiendomsmarkedet. AS Eiendomsutvikling ble insolvent og avviklet. I 1993 besluttet ANS Eiendomspart med hjemmel i selskapsavtalen å innkalle ny kapital fra deltakerne.

Et mindretall av deltakerne forlangte seg innløst med virkning fra 1990 under henvisning til at de var blitt solidarisk ansvarlige i stedet for delt ansvarlige som

forutsatt. De gjorde gjeldende at i så fall hadde de krav på innløsning etter eiendomsverdiene i 1990 (selskapsloven § 2-32 tredje ledd), og at de – fordi innløsningen gjaldt med tilbakevirkende kraft fra 1990 – var ubundet av beslutningen om å innkalle ny kapital.

Ta stilling til tvisten.

Oppgave 3: Gjeldsansvar i DA

Hans Tastad er deltaker i et DA med en 0,5 % andel. Deltakernes innskudd utgjør totalt NOK 10 mill, hvorav Hans skjøt inn 0,5 %, dvs NOK 50 000. Selskapet har NOK 100 mill i gjeld. Hans gjorde gjeldende at han ikke hefter med mer enn innskuddet sitt på NOK 50.000.

Hvor stort ansvar hefter Hans for?

Oppgave 4: Gjeldsansvar – overdragelse ANS andel

Peder Ås er deltaker i et ANS med en andel som han anskaffet ved et innskudd på NOK 50.000. Gjelden i selskapet er NOK 1 mill. En leverandør har gått til søksmål mot selskapet med et erstatningskrav begrenset oppad til NOK 2 mill. Peder ønsker å selge sin andel.

- 1) Hvilket ansvar for selskapets nåværende og fremtidige forpliktelser vil Peder ha etter overdragelse av andelen?
- 2) Andelen overdras til Lars Holm for en ubetydelig sum. Lars foretar ingen gjennomgang av selskapets regnskaper mv før overdragelsen, men krever salget omgjort da det noen tid etter overdragelsen av andelen går opp for ham at selskapet var pill råttent. Hvilke rettsregler kan Lars eventuelt påberope seg i forhold til Peder? (Den konkrete vurdering skal ikke drøftes).
- 3) Legg til grunn at handelen gjøres om og forutsett at Lars hadde krav på dette etter de regler som regulerer rett og plikt-forholdet mellom selger og kjøper (Peder og Lars). ANS'ets største kreditor ønsket å rette krav mot Lars, fordi han var formuende, mens Peder var blakk. Ta stilling til om kreditoren kan gis medhold i dette.
- 4) Legg til grunn at Lars hadde dårlig økonomi, at Peder var noe bedre bemidlet, og at Lars ikke krever salget omgjort. Derimot krever Peder salget omgjort, fordi kreditor ikke godtar å holde seg til Lars alene. Forutsett at grunnen til at Lars betalte en ubetydelig sum var at det var enighet mellom partene om at det

vesentlige av kjøpesummen skulle gjøres opp ved gjeldsovertagelse. Kreditor protesterer på at avtalen gjøres om, noe heller ikke Lars vil akseptere. Kan Peder gis medhold i sitt krav om omgjøring? Hvilke rettsregler kan Peder i tilfelle påberope seg?

- 5) Legg til grunn at ingen av partene – Peder og Lars – krever salget omgjort. Kreditor ble gjort kjent med overdragelsen av selskapsandelen fra Peder til Lars. Fire måneder senere, da selskapet slås konkurs, holder han Peder ansvarlig for de forpliktelser som påhvile selskapet ved eierskiftet. Peder nekter å betale. Ta stilling til om Peders ansvar fortsatt eksisterer eller om det er falt bort.

Oppgave 5: Regress ANS

A, B og C er deltakere i et ANS som er kommet i økonomiske vanskeligheter. En kreditor retter sitt krav mot A for hele selskapsgjelden på NOK 150 000. Forutsett at de tre deltakerne etter det interne forhold skal svare likt for gjelden.

Spørsmål 1: Hvor mye kan A kreve regress for fra henholdsvis B og C?

A mottar det han har krav på fra B, men C betaler ingenting.

Spørsmål 2: Kan han kreve noe ytterligere av B, og i tilfelle hvor meget?

Spørsmålene løses etter selskapslovens regler om regress.

Legg så til grunn at det i selskapsavtalen er avtalt at deltakerne hefter «prinsipalt solidarisk» i regressomgangen, og baser deg fortsatt på at den innfriende deltaker, A, har betalt kreditor NOK 150.000.

Spørsmål 3: Hvor meget kan A kreve hos henholdsvis B og C?

B betaler til A det han maksimalt er forpliktet til.

Spørsmål 4: Hvor meget kan B kreve C for?

Oppgave 6: Deltakers død – ANS

(1) Peder Ås og hans datter Mari etablerte og drev i en årrekke Motehuset ANS sammen. Da Peder døde, krevet Peders enke, Kari, at hun som arving skulle få tre inn i Peders deltakerposisjon. Kari var utrolig flink med moter og hadde gitt Peder mange råd om innkjøp. Mari var i tvil om hun skulle godta Karis krav, men bestemte seg til slutt for å bestride kravet. Ta stilling til tvisten.

(2) For det tilfellet at hun ikke hadde krav på å tre inn, gjorde Kari gjeldende at Motehuset ANS måtte anses å ha opphørt ved Peders død. Kari krevet derfor at selskapet skulle oppløses og avvikles etter reglene i sel § 3-27 flg. Mari, som ønsket å drive selskapet videre, anførte at sel § 2-31 kun hjemler et utløsningskrav ved deltakers død, ikke et krav om oppløsning. Mari viste også til at hennes venninne Martine Holm, som var en kløpper på ”cat-walken”, hadde sagt seg villig til å tre inn i selskapet. Kari innvendte at det ikke kunne gjøre noen forskjell. Ta stilling til tvisten.

(3) Etter å ha tenkt seg litt om så Mari det potensialet som lå i å få inn Kari som ny deltaker i selskapet. Hun krevet derfor at Kari trådte inn i Peders deltakerposisjon. Karis interesse for å tre inn var imidlertid ikke lenger til stede, fordi hun ikke kunne fordra Martine, som nå hadde kommet inn som deltaker. Mari krevet likevel at Kari skulle overta Peders andel. I alle fall krevet Mari, som ønsket å dra nytte av Karis ekspertise i forbindelse med innkjøpene om høsten, at Kari måtte være bundet av den oppsigelsesfrist på 6 måneder som etter selskapslovens regler om uttreden gjaldt for Peder (sel § 2-32 første ledd). Kari bestred disse anførselene. Ta stilling til tvisten.

(4) På dødsfallstidspunktet hadde Motehuset en gjeld på NOK 1 mill til klesprodusenten Fixe Klær AS. Fixe Klær AS krevet Kari for gjelden. Kari viste til at Peder var død og at hun som hans ektefelle/arving ikke var ansvarlig for selskapsgjelden. Fixe Klær AS bestred dette. Ta stilling til tvisten.

(5) Da Kari ikke betalte, rettet Fixe Klær AS sitt krav mot Mari som innfridde. Mari krevet deretter Kari for halvparten av beløpet. Kari bestred betalingsforpliktelsen. Hun innvendte at boet nå var skiftet offentlig og at verken Fixe Klærs krav eller regresskravet var meldt innen proklamafristen. Kravet måtte derfor anses bortfalt. Legg til grunn at innfrielsen fant sted så tidlig at det hadde vært mulig å melde kravet i boet før utløpet av proklamafristen. Ta stilling til tvisten.

Oppgave 7: Utelukkelse. Oppløsning. ANS

Peder Ås og Lars Holm startet i 1970 en campingplass sammen i Lillevik. De var naboer, gårdbrukere, og begge 25 år gamle. Deler av begge eiendommene ble tatt i bruk. Over 2/3 av campingplassens areal lå på Holms eiendom. Her lå også en attraktiv badeplass som var campingens fremste trekkplaster. Campingvirksomheten startet i det små, men i løpet av de neste 10 årene ble det investert i campinghytter, butikk, kiosk, dusj- og toalettanlegg samt kloakkrenseanlegg. Etter hvert ble driften av campingplassen hovedbeskjeftigelsen på

gårdsbrukene. Driften var organisert slik at de to familiene arbeidet på skift. I de neste 30 årene ble det foretatt få investeringer i campingvirksomheten og selskapet hadde fortsatt ingen ansatte. Infrastrukturen ble etter hvert nokså sliten, men virksomheten gikk godt.

I år 2000 overdro Lars sin eiendom til sønnen Torbjørn. Torbjørn ble ikke tatt opp som deltaker i selskapet som drev campingvirksomheten og overdragelsen berørte ikke denne. Overdragelsen var et naturlig ledd i et generasjonsskifte, der Torbjørn skulle overta gårdsdriften.

I 2009 var Lars sliten etter mange års hardt arbeid med og på camping og besluttet å pensjonere seg. Lars og Torbjørn ble enige om å undersøke hvordan campingvirksomheten kunne overdras til Torbjørn, og Lars kontaktet Peder for å snakke om fremtiden. Lars krevet at selskapet skulle oppløses, slik at Torbjørn i fremtiden kunne drive campingvirksomhet på egen grunn. Torbjørn sa samtidig opp selskapets bruksrett til hans arealer.

Peder ble svært provosert over Lars henvendelse og Torbjørns oppsigelse. Han hadde sett for seg at felles drift skulle fortsette i neste generasjon, selv om partene ikke hadde drøftet dette. Selskapsavtalen hadde ikke noen bestemmelser om generasjonsskifte. Oppsigelsen anså han iscenesatt av Lars, noe han likevel innså at han ikke kunne bevise. Han henvendte seg likevel til Lars og ba Lars om å medvirke til at en uavhengig jurist vurderte om det var grunnlag for oppsigelsen. Lars besvarte ikke henvendelsen. Peders sinne eskalerte da Lars på Torbjørns eiendom åpnet et gatekjøkken – ”Lars Pit Stop” - som lå helt ute ved riksveien og som solgte en del av de samme varer som kiosken og butikken på campingplassen.

Partene kom ikke til enighet og Lars reiste i 2010 sak for tingretten med krav om oppløsning av selskapet. Peder kvitterte med å innkalle til selskapsmøte med krav om utelukkelse av Lars fra selskapet. Lars ble forbudt å stemme og forslaget ble dermed enstemmig vedtatt. Samtidig ble det besluttet å oppta Peders sønn Alf som deltaker i selskapet.

Partene var enige om at samarbeidet dem i mellom i selskapet ikke kunne fortsette. Peder mente at virksomheten skulle videreføres, og at Lars ønske om pensjonering kunne imøtekommes ved uttreden og beregning av en utløsningssum, for det tilfellet at Peders utelukkelseskrav ikke førte frem. Lars mente at en slik løsning som bygger på en forutsetning om at disposisjonsretten til sønnens grunn blir liggende i selskapet ikke er rimelig og ikke kan kompenseres gjennom en utløsning. Han ønsket derfor en oppløsning slik at hans sønn kan drive campingvirksomhet videre på egen grunn. Peder bestred Lars krav om oppløsning og anførte at de materielle vilkår for oppløsning ikke var oppfylt. Lars bestred Peders krav om utelukkelse. Han anførte dels at de materielle vilkår for utelukkelse ikke var oppfylt og dels at sel § 2-36 annet ledd annet punktum ikke kan tolkes etter ordlyden i tomannsselskaper. Uansett måtte det følge av selskapsavtalen at også Peder skulle ha unnlatt å stemme. Den aktuelle bestemmelsen lyder:

”En deltaker kan ikke delta i avstemning om avtale med seg selv eller om eget ansvar. Det samme gjelder beslutning om avtale om andres ansvar, dersom deltageren har en fremtredende økonomisk eller personlig særinteresse i saken.”

Drøft og ta stilling til de rettsspørsmål som saksforholdet reiser.

Del IV – Oppgaver med vanskelighetsgrad som på eksamen

1. Nor-Petrol – rett og legitimasjon i AS

Aksjeselskapet Nor-Petrol, som utelukkende driver virksomhet innen petroleumsutvinning, har etter vedtektene følgende formålsangivelse:

”Selskapets virksomhet er innen petroleumsutvinning og lignende aktiviteter.”

Vedtektene er registrert i Foretaksregistret.

I januar 2005 besto selskapets styre av fire personer med Peder Ås som styreformann. Styret hadde truffet vedtak om – og det var registrert i Foretaksregistret – at ”selskapets firma tegnes av styrets formann”.

I styret hadde det i noen tid vært diskutert å finne nye satsningsområder for selskapet ved oppkjøp av andre selskaper med kjernevirksomhet utenfor petroleumsutvinning. Det var enighet i styret om at man burde foreta oppkjøp av et mindre selskap som et slags ”pilotprosjekt” for å vinne erfaring. Valget falt på aksjeselskapet Oljesupply som eiet og drev forsyningsbåter i tjeneste i oljeutvinningen i Nordsjøen.

I februar 2005 ga styret i Nor-Petrol daglig leder Hans Tastad ”grønt lys” til å inngå i forhandlinger med eierne av Oljesupply om kjøp av samtlige aksjer i selskapet. Partene forhandlet seg frem til en avtale, men Tastad tok ved signeringen skriftlig forbehold om at styret i Nor-Petrol måtte godkjenne avtalen. Selgerne godtok at det på denne måten ble tatt styreforbehold.

Avtalen ble deretter behandlet på et møte i Nor-Petrols styre, der styret ga sin tilslutning til den på to betingelser. Selgerne var ikke kjent med styrets behandling av saken. Det var heller ikke Tastad, som hadde vært utenlands en tid. Samme dag som han kom hjem traff han tilfeldigvis Ås og i en samtale om mye annet kom Ås inn på avtalen med aksjonærene i Oljesupply. Tastad misforsto Ås og oppfattet ham dit hen at styret hadde vurdert avtalen og løftet styreforbeholdet. Tastad meldte så til selgerne at styret hadde gitt sin uforbeholdne tilslutning til avtalen ved at styreforbeholdet var løftet.

Da misforståelsen kom for en dag nektet Nor-Petrol å oppfylle avtalen med selgerne. Nor-Petrol viste til at Tastad som daglig leder ikke med bindende virkning for selskapet kunne underrette medkontrahenter om faktiske forhold der beslutningskompetansen ligger i styret. Nor-Petrol presiserte dette dit hen at det ikke kunne knyttes legitimasjonsvirkninger til faktiske meddelelser som dette. Selgerne var av motsatt oppfatning og krevet avtalen oppfylt.

I mai 2005 fattet styret i Nor-Petrol vedtak om å la arbeidet med oppkjøp ligge inntil videre. Styreformann Peder Ås var uenig og stemte for å fortsette arbeidet.

Ås fortsatte på egen hånd arbeidet med å sondere markedet for oppkjøpskandidater. I juni 2005 inngikk han avtale med Marte Kirkerud, som eiet 100% av aksjene i selskapet Pirat 1, om kjøp av samtlige aksjer i selskapet. Selskapet eide et skip som fraktet olje mellom Europa og USA.

Da styret i Nor-Petrol ble klar over avtalen Ås hadde inngått med Kirkerud, ble Ås anmodet om å trekke seg fra styret, og han ble erstattet med et nyvalgt styremedlem. Samtidig ble Kirkerud meddelt at Nor-Petrol ikke kom til å oppfylle avtalen. Kirkerud krevet avtalen oppfylt.

På høsten 2005 ble det igjen diskutert i styret om Nor-Petrol burde satse på et bredere virksomhetsområde. Etter en grundig diskusjon revurderte styret sin oppfatning. Det var nå enighet om at selskapet burde utvide sin virksomhet til nye satsningsområder. Dette ble snart kjent i kretser utenfor selskapet. I oktober 2005 fikk styret en henvendelse fra advokat Jens Snakkestad som tilbød seg å assistere Nor-Petrol med oppkjøp for dette formål. Styret kom til at Snakkestad var rett person, og fattet i november 2005 vedtak om tildeling av fullmakt til Snakkestad.

Fullmakten lød:

”Herved gis advokat Jens Snakkestad generalfullmakt til å opptre på vegne av Nor-Petrol AS i enhver sammenheng, herunder å erverve selskaper i Nor-Petrol AS navn og for dette selskaps regning.”

Styret ga Snakkestad samtidig et muntlig pålegg om ikke inngå noe kjøp over NOK 10 mill.

Snakkestad var ikke den kompetente og ærlige forretningsmannen som styret hadde trodd. Han hadde en plan for å bli rik fort, og det lot ikke til å bekymre ham at planen ville føre til tap for andre.

I desember 2005 kontaktet Snakkestad aksjonærene i Pirat 2 og inviterte til forhandlinger om kjøp av aksjene i selskapet. Pirat 2 drev ikke lenger noen virksomhet. Selskapets kasse besto av NOK 15 mill innsatt på konto i bank. Selskapet eide også immaterielle rettigheter som de selgende aksjonærer mente kunne være av interesse for Nor-Petrol.

Snakkestad og aksjonærene ble enige og inngikk avtale om kjøp av selskapet for NOK 16 mill. På det avsluttende forhandlingsmøtet, der samtlige aksjonærer var til stede, fortalte Snakkestad om fullmakten, men det var ingen som ba om å få se den og den ble ikke fremlagt. Snakkestad fikk etter å ha forfalsket diverse dokumenter tilgang til Pirat 2's bankkonto og overførte hele kassebeholdningen på NOK 15 mill til sin private konto på Vanuatu.

Da styret i Nor-Petrol ble kjent med at Snakkestad hadde inngått avtale om kjøp av Pirat 2, meddelte det de selgende aksjonærene at det anså Nor-Petrol uforpliktet. Aksjonærene fastholdt avtalen.

Snakkestad lot seg ikke stagge og kjøpte omtrent samtidig med Pirat 2-transaksjonen 100% av aksjene i aksjeselskapet Pirat 3 for NOK 5 mill. Styret i Nor-Petrol var på det tidspunkt avtalen med Pirat 3 ble inngått verken kjent med denne eller Pirat 2-transaksjonen.

Pirat 3 hadde petroleumsvirksomhet til formål og drev innen slik virksomhet. Selskapets styreformann var Ole Vold. Vold, som ikke eide noen aksjer i Pirat 3, var konsulent og hadde i januar 2005 bistått Nor-Petrol i arbeidet med å finne nye satsningsområder. Også Pirat 3's kasse ble tømt og overført til Snakkestads konto i Vanuatu etter bruk av samme fremgangsmåte som ved Pirat 2-transaksjonen.

Da styret i Nor-Petrol ble klar over Pirat 3 transaksjonen, erklærte det at selskapet anså avtalen som ugyldig. De selgende aksjonærene fastholdt avtalen.

For å finansiere kjøpet av Pirat 3 inngikk Snakkestad låneavtale med Toppfinansiering AS, der hele kjøpesummen på NOK 5 mill ble lånt. Også dette skjedde uten at styret i Nor-Petrol var klar over det og før styret ble klar over noen av Snakkestads forutgående aktiviteter og misligheter.

Saksbehandleren av lånesøknaden i Toppfinansiering, Fabian Flink, var en gammel venn av Snakkestad. Snakkestad fikk overtalt Flink til å overføre det lånte beløp til Snakkestads private konto på Vanuatu. De ble enige om at Snakkestad deretter skulle overføre NOK 1 mill til en konto i Flinks navn, som Snakkestad skulle besørge opprettet på Vanuatu.

Toppfinansiering krevet at Nor-Petrol tilbakebetalte lånet. Nor-Petrol nektet under henvisning til det ikke var inngått noen avtale som forpliktet Nor-Petrol.

Herover forfattes en betenkning der både de prinsipale og subsidiære rettsspørsmål drøftes og løses.

2. Universitetsgaten 15 – Innløsning og utløsning i AS

Peder Ås, Hans Tastad og Lina Holm eier hver en tredjedel av aksjene i Universitetsgaten 15 AS, som eier en bygård. Hans Tastad og Lina Holm driver korttidsutleie av størstedelen av bygården under navnet Kontorhotellet, og de to har en gunstig leieavtale for denne delen av bygården med Universitetsgaten 15 AS.

I 2008 dør Hans Tastad, og aksjene deles mellom fire arvinger. Datteren Nina Tastad fortsetter driften av Kontorhotellet sammen med Lina Holm, og Nina Tastad tar initiativet til at driften utvides til to av nabobygningene. Den gunstige leieavtalen blir utvidet til en større del av bygården for femten år fra 2010.

Høsten 2013 blir samarbeidet mellom Nina Tastad og Lina Holm stadig dårligere. Nina Tastad selger sin aksjepost i Universitetsgaten 15 AS til hotellkjeden Iris («Iris») i mai 2014. Ingen av aksjonærene vil bruke forkjøpsretten, men styrets flertall nekter å godkjenne Iris som ny aksjonær.

I styret sitter Peder Ås, Nina Tastad og Lina Holm. I begrunnelsen fra flertallet, som sendes til Nina Tastad og Iris, heter det at «Iris driver konkurrerende virksomhet, og dessuten er den en mulig fremtidig kjøper av gården. Det blir uryddig å ha Iris som aksjonær.»

Nina Tastad forhandler med Iris om salg av sin andel i Kontorhotellet. Lina Holm og Nina Tastad har delt overskuddet fra Kontorhotellet, selv om det etter Nina Tastads oppfatning er hennes initiativ og arbeidsinnsats som har innbrakt det meste av inntektene. Inntektene er fem ganger større i 2013 enn i 2008. Lina Holm gjør det klart at hun ikke kan godta at noen, og under ingen omstendighet Iris, trer inn i Nina Tastads sted i Kontorhotellet. Lina Holm vil drive virksomheten alene om Nina Tastad ikke vil fortsette.

Prisen som Nina Tastad solgte aksjene til Iris for, lå 20 prosent under verdien av den forholdsmessige andelen av bygården etter en verditakst som styret innhentet i oktober 2014 for et annet formål. Markedet for denne typen bygg i området har ellers steget med 7 prosent fra mai til november.

I november 2014 vil Nina Tastad og Iris ta de nødvendige skritt mot Universitetsgaten 15 AS og Lina Holm for å få gjennomført Nina Tastads salg til Iris av aksjeposten i Universitetsgaten 15 AS og andelen i Kontorhotellet.

Får Nina Tastad ikke solgt, vil hun komme seg ut av Universitetsgaten 15 AS og Kontorhotellet etter reglene om oppløsning, utreden eller ut- eller innløsning, og etter de alternativene som gir henne den største pengesummen.

Nina Tastad og Iris henvender seg til advokat for å få råd om domstolene vil gi dem medhold i en sak mot Universitetsgaten 15 AS og Lina Holm. Redegjør for ditt syn på saken.

3. Lillevik Eiendom - representasjon

Lillevik Eiendom AS drev med eiendomsutvikling i Lillevik og omegn. Peder Ås og Marte Kirkerud, som var gift, eide hver halvparten av aksjene i selskapet. Styret bestod av Peder, som var styrets leder, og deres felles bekjente, Fia Fink. Marte satt ikke i styret, men var i stor grad involvert i driften av selskapet. Peder diskuterte de fleste beslutninger og strategier for selskapet med henne.

Marte ønsket etter hvert å ta enda større del i driften i Lillevik Eiendom AS. Om morgenen 1. oktober 2015 ble det avholdt ekstraordinær generalforsamling i selskapets kontorlokaler i Lillevik. Marte ble valgt til styreleder i selskapet. Peder og Fia skulle være styremedlemmer.

De tre ble enige om at Marte skulle sørge for å melde endringen til Foretaksregisteret. Marte var opptatt resten av dagen, men hun fikk sendt elektronisk melding til Foretaksregisteret om det nye styrets sammensetning om kvelden fredag 2. oktober 2015. Endringen ble registrert og offentliggjort i Foretaksregisteret onsdag 7. oktober 2015.

Ellers fremgikk det av registeret at selskapet ikke hadde daglig leder. Etter vedtektene, som var registrert i Foretaksregisteret, var formålet å «Eie, kjøpe, selge, drive, utvikle og forvalte fast eiendom og annen virksomhet som har sammenheng med dette». Det fremgikk også av selskapets vedtekter at signatur var tildelt styrets leder alene.

Etter Peders mening kunne hotellvirksomhet være noe for Lillevik Eiendom AS. Han hadde hørt at Storinvest AS, som eide et spahotell i Lillevik, var interessert i å selge. Siden Peder kjente Ole Vold, som eide 100 % av aksjene i Storinvest AS, foreslo Peder at han skulle ta kontakt med Ole. Fia likte ikke tanken på at Lillevik Eiendom AS skulle pådra seg mer gjeld nå, og overbeviste Marte om at de burde avvente et eventuelt oppkjøp. De to gikk imidlertid med på at Peder kunne ta kontakt med Ole og undersøke mulighetene for et eventuelt oppkjøp.

Peder tok umiddelbart kontakt med Ole for å høre om det stemte at Ole ville selge Storinvest AS. Ole sa at Peder skulle få Storinvest AS for en billig penge dersom han handlet raskt. Allerede tirsdag 6. oktober 2015 avtalte Ole og Peder at Lillevik Eiendom AS skulle kjøpe samtlige aksjer i Storinvest AS med overtakelse 1. desember 2015. Peder var overbevist om at dette var til det beste for Lillevik Eiendom AS, og at både Marte og Fia ville forstå det når han la frem den gunstige avtalen for dem.

Peder og Ole skrev under på avtalen mellom Lillevik Eiendom AS og Storinvest AS om kvelden tirsdag 6. oktober 2015. Avtalen ble underskrevet i lokalene til Lillevik Eiendom AS. Rett etter at de hadde undertegnet avtalen, kom Marte innom for å hente Peder så de kunne kjøre hjem sammen. Marte fortalte da at hun hadde blitt valgt til styreleder i selskapet. Ole repliserte at han ikke hadde noe med hvem som var styreleder i selskapet. Det ble ikke snakk om avtalen som var inngått.

Peder hadde håpet at det snart var slutten på de dårlige tidene for spahotellet, men i løpet av oktober viste det seg tvert imot at situasjonen forverret seg. Hotellet hadde nesten ikke gjester, og selskapet gikk med underskudd. Kjøpet av aksjene i Storinvest AS viste seg derfor å være en dårlig investering. Den 3. november 2015 fikk Marte og Fia vite om avtalen Peder hadde inngått med Storinvest AS. De tok da straks kontakt med Ole og informerte om at Lillevik Eiendom AS ikke anså seg forpliktet etter avtalen. Styret hadde ikke godkjent avtalen. Dessuten hadde ikke Peder hatt myndighet til å representere selskapet på det

tidspunktet avtalen ble underskrevet. Ole protesterte og mente avtalen var bindende for Lillevik Eiendom AS. Ole viste blant annet til foretaksregisterloven § 10-1 annet ledd. Marte hevdet imidlertid at det i dette tilfellet var irrelevant hva som sto i registeret så lenge ingen hadde undersøkt der. Marte mente videre at avtalen uansett lå utenfor formålet til Lillevik Eiendom AS, noe Ole protesterte mot.

Drøft og avgjør de prinsipale og subsidiære rettsspørsmålene oppgavene reiser.

4. Bang Media – avtaler med aksjeeier

Hans Bang var eeneier av og daglig leder i selskapet Bang Media AS (Bang Media). Bang Media hadde til sammen 20 ansatte fordelt på tre avdelinger, hvorav den ene var en liten forlagsvirksomhet. Forlagsvirksomheten var Hans Bangs hjertebarn og den avdelingen han personlig brukte mest tid på. Ved siden av Bang var det bare én ansatt, Lars Holm, som drev med forlagsvirksomheten.

Holm hadde arbeidet i bransjen i mange år og hadde opparbeidet store bransjekunnskaper og et betydelig kontaktnett. Han hadde sett hvor lønnsom bransjen kan være, og ønsket å komme inn på eiersiden i et forlag, evt. starte sitt eget. Hans Bang var bekymret for å miste Holm, og var innstilt på å slippe ham inn på eiersiden, men bare i forlagsvirksomheten.

Bang og Holm ble i februar 2007 enige om at Bang Medias forlagsvirksomhet skulle overføres til et nystartet aksjeselskap, Publicus Forlag AS (Publicus), som Bang skulle eie 51 og Holm 49 prosent av. Bang og Holm var enige om at 49 prosent av forlagsvirksomheten skulle prises til kr 2 millioner.

Holm hadde ikke økonomi til selv å finansiere halve forlagsvirksomheten. De ble derfor enige om at forlagsvirksomheten måtte finansieres gjennom Publicus. Bang og Holm stiftet Publicus med lovens minste tillatte aksjekapital fordelt på 100 aksjer, hvorav Bang skulle eie 51 og Holm 49. Publicus og Bang Media inngikk avtale om kjøp av forlagsvirksomheten i Bang Media for kr 4 millioner. Kjøpesummen ble finansiert ved låneopptak i Sparebank2, som var bankforbindelsen til både Bang Media og Publicus. Banken stilte som vilkår at lånet skulle nedbetales så raskt som mulig, og at Bang og Holm kun skulle ta ut moderat lønn inntil lånet var fullt nedbetalt. Banken betinget seg styreplass for å kunne følge med på utviklingen. Bang og Holm ble valgt til styre i Publicus sammen med en representant for Sparebank2, Marte Kirkerud.

Avtalen mellom Publicus og Bang Media ble gjort skriftlig, og det ble i avtalen beskrevet at kjøpesummen omfattet rett til lokaler, kontorutstyr, alle forfatter- og distribusjonsavtaler, samt goodwill. Samtlige styremedlemmer i Publicus undertegnet avtalen med Bang Media, og var vel kjent med alle dens detaljer, men det ble ikke innkalt til generalforsamling. Publicus hadde ikke andre kreditorer på avtaletidspunktet.

Forlagsvirksomheten ble overført til Publicus i slutten av februar 2007, og gikk godt frem til våren 2009 da Lars Holm ble alvorlig syk. Lånet til banken var da fullt nedbetalt. Samarbeidet mellom Bang og Holm hadde vært godt. De hadde hatt månedlige styremøter og ordinær generalforsamling hvert år. På generalforsamlingene hadde man behandlet alle saker som skal behandles på ordinær generalforsamling etter aksjeloven.

Det var Lars Holm som hadde den personlige kontakten med forfatterne, og som var den drivende kraften i forlaget. Hans sykdom var et betydelig slag for virksomheten, og medførte at de fleste av forfatterne byttet forlag. Høsten 2009 var det liten aktivitet igjen i forlaget. Det hadde operative avtaler med noen få unge forfattere, men for øvrig ingen virksomhet.

Da det ble klart at Holm neppe ville komme tilbake i full jobb, vurderte Bang og Holm å avvikle selskapet, men bestemte i stedet at de skulle tilby aksjene til de større forlagene.

Det viste seg at Ramm Forlag AS (Ramm) var interessert i flere av de unge og lovende forfatterne i Publicus, og bød etter grundig gjennomgåelse av selskapet (due diligence) kr 400 000,- for aksjene. Slik situasjonen hadde blitt, var Bang og Holm fornøyd med tilbudet og det ble i november 2009 inngått avtale mellom Bang og Holm på den ene side og Ramm på den annen side om kjøp av samtlige 100 aksjer i Publicus. Selskapet hadde ingen gjeld, og husleieavtalen og alle andre avtaler enn avtalene med de unge forfatterne ble oppsagt før overdragelsen ble gjennomført. En av Ramms ansatte, Hans Tastad, ble etter overtakelsen utpekt til ny daglig leder i Publicus.

En økonomimedarbeider i Ramm som hadde vært med på gjennomgåelsen av Publicus, hadde lagt merke til at overdragelsen av forlagsvirksomheten ikke var behandlet på generalforsamling i Publicus. Han tok dette opp med Hans Tastad etter at Tastad hadde tiltrådt som daglig leder i Publicus.

På vegne av Publicus fremmet Tastad i januar 2010 krav mot Bang Media om tilbakebetaling av kr 4 millioner med tillegg av renter fra utbetalingen i februar 2007. Publicus viste til aksjeloven § 3-8 og hevdet at avtalen i fravær av godkjenning i generalforsamlingen ikke var bindende for selskapet, og at det måtte gjelde en absolutt restitusjonsplikt.

Bang Media motsatte seg kravet og anførte at kravet etter aksjeloven § 3-8 ikke under noen omstendigheter kunne gjøres gjeldende etter at aksjene i Publicus var overdratt til Ramm. Videre hevdet Bang Media at kravet om godkjenning i generalforsamlingen ikke kunne gjelde ved overdragelsen av forlagsvirksomheten. I tillegg hevdet Bang Media at godkjenning i generalforsamlingen uansett ikke kunne være nødvendig når begge aksjonærer og eneste kreditor hadde deltatt ved avtaleinngåelsen. For det tilfelle at det i utgangspunktet gjaldt et krav om godkjenning i generalforsamling, mente Bang Media at mangelen på generalforsamlingsgodkjenning måtte anses reparert gjennom de ordinære generalforsamlingene, og uansett at adgangen til å gjøre feilen gjeldende var tapt på grunn av tiden som hadde gått. For det tilfellet at Publicus skulle vinne frem med at avtalen ikke var bindende, mente Bang Media at restitusjon ikke kunne skje etter at verdien av det overdratte var gått tapt.

Bang og Holm fryktet at Publicus' krav kunne føre frem. For det tilfellet at Publicus skulle ha et betydelig krav mot Bang Media, fremsatte Bang og Holm krav overfor Ramm om omgjøring av salget av aksjene i Publicus. Bang og Holm hevdet at avtalen ikke kunne

stå ved lag dersom det var slik at Publicus hadde et betydelig aktivum (fordringen på Bang Media) som Bang og Holm ikke hadde vært kjent med. Bang viste for sin del også til det urimelige i at det var hans selskap Bang Media som evt. var debitor etter fordringen. Ramm motsatte seg kravene fra Bang og Holm.

Drøft og avgjør prinsipale og subsidiære rettsspørsmål.

5. Fritidsbygg AS – Avtalebinding, utdelinger (AS og ANS)

Næringsbygg AS var et selskap som drev med salg og utleie av næringseiendommer, men det gikk ikke så godt og våren 2016 ble det åpnet konkurs i selskapet. De to aksjeeierne i Næringsbygg AS, Peder Ås og Lars Holm, ønsket å fortsette med utleie av eiendom. I september 2016 stiftet de et nytt aksjeselskap, Fritidsbygg AS, som hadde som vedtektsfestet formål å "eie og leie ut fritidseiendommer til privatpersoner". De tegnet 50 % av aksjene hver, og samlet aksjekapital var kr. 1.000.000. Peder ble valgt til enestyre i ett år, og de var enige om at det ikke var nødvendig med daglig leder i selskapet. De var også enige om at Lars skulle få være enestyre det neste året.

Peder inngikk kontrakter om kjøp av flere fritidseiendommer på vegne av selskapet, og startet opp utleievirksomheten. I november 2016 fikk Peders sønn Tobias økonomiske problemer, og hadde behov for å få solgt sin penthouseleilighet i Storevik sentrum så raskt som overhodet mulig. Tobias spurte sin meglervenn Preben Holst om hva leiligheten kunne være verdt, og Preben svarte på SMS at den minst hadde en markedspris på kr. 10.000.000. Tobias viste SMS'n til sin far, og spurte om Fritidsbygg AS kunne kjøpe leiligheten. Peder ønsket å hjelpe Tobias, og tenkte at kanskje noen kunder ønsket urban ferie. Han undertegnet deretter kjøpekontrakt på vegne av Fritidsbygg AS, om kjøp til kr. 10.000.000 med umiddelbar overtagelse. Selskapet hadde fått et rammelån i Storevik Sparebank til kjøp av eiendommer i oppstartsfasen, så Tobias fikk raskt oppgjør.

Selv om penthouseleiligheten ble lagt ut på hjemmesiden til Fritidsbygg AS, var det ikke interesse i leiemarkedet. Peder hadde også en datter, Marthe, som etter julebesøket hos far i Storevik fant ut at hun ville bli boende i byen. Peder tenkte på den flotte leiligheten som stod tom, og tilbød henne å flytte inn vederlagsfritt, inntil det ble aktuelt med utleie. Peder nevnte ingen av avtalene med barna for Lars Holm, heller ikke på generalforsamlingen i mai 2017. På generalforsamlingen ble Lars Holm valgt til ny styreleder med virkning fra september, slik aksjeeierne hadde avtalt.

Etter en lang sommerferie startet Lars Holm arbeidet som styreleder i september 2017, og foretok da en gjennomgang av alle utleieobjektene. Han reagerte kraftig da han oppdaget penthouseleiligheten, for det var ikke slike eiendommer selskapet skulle investere i. Bygårder hadde han dårlig erfaring med etter konkursen i Næringsbygg. Han ble ikke mindre

opprørt da han fant kontrakten og så den avtalte prisen og hvem som var selger, eller da han skjønnte at Marthe fikk disponere leiligheten vederlagsfritt.

Oppgave 1:

Lars gjorde på vegne av Fritidsbygg AS gjeldende et krav om at avtalen med Tobias Ås var ugyldig. Han anførte at Peder manglet kompetanse til å inngå avtalen fordi leiligheten ikke kunne anses som en fritidseiendom og som følge av slektskapsforholdet til Tobias, samt avtalens innhold. Peder og Tobias bestred anførselene, og Tobias la til at eventuelle kompetansemangler ikke kunne gjøres gjeldende overfor ham som godtroende tredjepart. Lars fremsatte videre krav på vegne av selskapet at Peder, eventuelt Marthe, måtte betale et beløp til selskapet tilsvarende markedesleie for penthouseleiligheten, fra januar til september 2017, etter reglene i aksjeloven § 3-7. Peder og Marthe bestred at vilkårene i § 3-7 var oppfylt.

Drøft og ta stilling til de fremsatte kravene.

Oppgave 2:

Peder ble oppgitt over at det kunne bli så mye bråk av to avtaler med egne barn. Han angret på at de ikke hadde opprettet et ansvarlig selskap i stedet, for han mente å ha hørt at det var mer uformelle regler knyttet til slike selskaper. Peder ville gjerne lære av situasjonen, for det kunne jo komme nye forretningsmuligheter. Han kontaktet derfor en advokat, for å få vite hvordan tvisten omhandlet i Oppgave 1 ovenfor ville blitt løst hvis selskapet var et ansvarlig selskap (Fritidsbygg ANS). Advokaten ber deg svare på Peders henvendelse, ved å redegjøre for de reglene som ville fått anvendelse, herunder forklare forskjeller og likheter mellom de aktuelle reglene for de to selskapsformene.